

Tarina: Lakiesitykset

Suomen eduskunta käsittelee ehdotuksia siitä, miten Suomen lakeja tulisi muuttaa. Käsittelyssä keskeinen kysymys on, millaisia seurauksia lakimuutoksella on.

Lakiesitystä valmistelleet ihmiset ovat etukäteen pohtineet mahdollisia seurauksia. Jos esimerkiksi ehdotus koskee veroprosentin muutosta, lain esittäjät esittäisivät arvionsa siitä, paljonko muutos vaikuttaisi verotuloihin ja talouden kasvuun.

Ennen lakiesityksen viemistä eduskuntaan nämä arviot tehdään julkisiksi ja kansan annetaan tehdä omat arvionsa. Monissa tapauksissa näillä arvioilla ”lyödään vetoa”. Esimerkiksi verotulojen määrä tulee selville myöhemmin, joten myöhemmin tiedetään, ketkä arvioivat parhaiten. Huonommin arvioineet maksavat rahaa paremmin arvioineille. Näiden niin sanottujen ennustusmarkkinoiden avulla saadaan kannustettua mahdollisimman oikeiden arvioiden luomista.

Nämä arviot liitetään lakiesityksen yhteyteen. Lakiesitys viedään eduskunnalle, joka käyttää arvioita keskustelun pohjana, ja lopulta kansanedustajat äänestävät lain hyväksymisestä.

Oikaisu: Lakiesitykset

On totta, että Suomen eduskunta käsittelee lakimuutoksia ja uusia lakeja. Ehdotus lakien säätämisestä voi tulla hallitukselta, yksittäiseltä kansanedustajalta tai kansalaisaloitteesta.

On myös totta, että ehdotuksia käsitellessä mietitään lakien seurauksia, hyötyjä ja haittoja. Lakiesityksissä yleensä käsitellään erikseen, mitä vaikutuksia lailla olisi. Esimerkiksi vuonna 2024 hallitus ehdotti erään veroprosentin nostamista 24 prosentista 25,5 prosenttiin, ja esityksessä käsiteltiin verotulojen ja hintojen muutosta.

Ei kuitenkaan pidä paikkansa, että esitysten arvioilla lyötäisiin laajamitaisesti vetoa ennustusmarkkinoilla. Ennustusmarkkinat ovat oikea konsepti, mutta niitä ei tällä hetkellä käytetä aktiivisesti poliittisessa päätöksenteossa.

Myös kuvaus lakien säätämisestä on yksinkertaistettu. Kun lakiesitys vietään ensimmäistä kertaa eduskunnalle käsiteltäväksi, kansanedustajat keskustelevat ja voivat ehdottaa muutoksia tai esittää vastalauseita. Näistä äänestetään. Korjausten jälkeen esitys tuodaan vielä toisen kerran eduskunnalle, joka silloin äänestää lain hyväksymisestä. Hyväksytty laki annetaan lopuksi vielä presidentille vahvistettavaksi.

Oikaisu: Lakiesitykset

Edellinen oikaisu on totuudenmukainen.